

# Renewable Energy Sources in International and EU Legal Regulations

## Author

Róża Miklaszewska

## Keywords

renewable energy, renewable energy sources, energy law, international law, European Union law

## Abstract

The article presents issues relating to international and EU regulations in the field of renewable energy sources (RES). It discusses in a comprehensive manner the most important acts specific for the both regulatory platforms. Also presented are the most important objectives and premises, which these acts implement. The RES development, at both the international and Community levels, is presented in the context of activities undertaken within the energy policy framework at each of the concerned platforms. The description of the characteristics of international and EU legislation also refers to their significant impact on Polish legislation on renewable energy.

**DOI: 10.12736/issn.2300-3022.2013408**

The article shows in a synthetic manner the characteristics of legal regulations in the field of renewable energy sources, both on the international and EU platforms. The alternative sources-based power sector is currently the fastest growing segment of the global energy sector<sup>1</sup>. The phenomenon of large-scale promotion of renewable energy is experienced throughout the world. This is done primarily through the instruments of energy policy<sup>2</sup>. According to many authors, now the conditions for renewable energy development are perfect. This is influenced by modern technical solutions, increasing awareness and positive social attitudes, and favourable policies alike<sup>3</sup>. Since Poland's international and European commitments are becoming a driving force for the development of renewable energy sources<sup>4</sup>, the legal regulations on these two platforms are worth a closer look.

The international regulations are mainly international agreements that bind Poland. One of the most basic acts is the climate convention of 1992<sup>5</sup>. As a framework document, the convention contains provisions for the reduction of carbon dioxide to the atmosphere<sup>6</sup>. As for those times, these were very demanding

provisions, especially with regard to Poland. Since the convention contains general provisions, they are detailed in supplementary agreements called protocols. The most important – from the point of view of this article – is the Kyoto Protocol<sup>7</sup>. Both of these documents are the most important acts of international rank, which pertain to RES issues. They both – the protocol in particular – have significantly influenced the development and promotion of RES in the international arena. For this reason these are subject to further discussion in the framework of international regulations. In addition, it should be emphasized that both the Convention and the Protocol were confirmed and ratified by the European Union and Poland<sup>8</sup>.

The primary purpose of the Convention – as well as all documents adopted by the parties, and related to that act – is to stabilize greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that will prevent negative interference with the climate. Provisions adopted in the Convention have significantly contributed to the formulation of rules of international counteracting climate changes. This document sets out the principles of responsibility

<sup>1</sup> Wiśniewski G., Potencjał inwestycyjny w energetyce odnawialnej do 2020 roku [Investment potential in renewable energy by 2020], [http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal\\_inwestycyjny\\_w\\_energetyce\\_odnawialnej\\_do.html?as=1](http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal_inwestycyjny_w_energetyce_odnawialnej_do.html?as=1).

<sup>2</sup> Łucki Z., Misiak W., *Energetyka a społeczeństwo. Aspekty socjologiczne* [Energy sector and society. Sociological aspects], Warsaw 2011, p. 55.

<sup>3</sup> Ibid.

<sup>4</sup> Łysek M., Ocena ryzyka przyrodniczego przy realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii [Natural risk assessment in implementation of renewable energy capital expenditure projects] [in:] Górski M., *Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza* [Environmental law and economic freedom], Łódź – Poznań, Polska 2011, p. 301.

<sup>5</sup> United Nations Framework Convention on Climate Change, signed in New York on 9 May 1992. Journal of Laws of 1996, No. 53, Item 238.

<sup>6</sup> Augustyniak T., Prawne uwarunkowania rozwoju źródeł energii odnawialnej [Legal conditions for the development of renewable energy sources] [in:] Ciechanowicz-McLean J., Bojar-Fijałkowski T., *Prawo ochrony środowiska jako warunek prowadzenia działalności gospodarczej* [Environmental protection law as a condition of business activities], Gdańsk 2009, p. 199.

<sup>7</sup> The Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change of 11 December 1997, Journal of Laws of 2005, No. 203, Item. 1684.

<sup>8</sup> Swora M., Muras Z. (edit.), *Prawo energetyczne, Komentarz* [Energy Law, Commentary], Warsaw 2010, p. 141.

in the first place, although it should be noted that they were diverse in nature. In addition, the standards contained in the Convention have contributed to raising the global community's awareness of the climate problems to be tackled. Due to the lack of specific commitments for each country – including the figures – concerning the gas emissions reduction, Parties to the Convention decided to negotiate a protocol on emission measures. The result of these works has become the Kyoto Protocol.

The Protocol is a legally binding international agreement. It has imposed on highly developed countries the obligation to reduce six main greenhouse gases in 2008–2012. The document has introduced several mechanisms to reduce emissions of these gases:

1. joint implementation mechanism
2. clean development mechanism
3. emissions trading mechanism
4. activation mechanism of CO<sub>2</sub> absorption by plants
5. joint action mechanism<sup>9</sup>.

It should be noted that the mechanisms identified in the Protocol are complementary. The most important among these is the Emission Trading Mechanism. Each country listed in Annex B to the Protocol was allowed emissions, expressed in Assigned Amount Units. If a country has emitted less harmful gases than was allowed, i.e. has used fewer units, it could therefore sell these units to a state which has exceeded its limit. This action has allowed states to fulfil the emission obligations imposed on them, as well as the market utilisation of better position by the states which have used fewer units than were allowed.

Since the Protocol included binding quantitative targets, it has significantly contributed to progress in the fight against adverse climate change. The provisions of this document have introduced many measures to achieve the objectives contained therein. It should be noted that one of the most important means of strengthening or establishing a national emissions reduction policy is the promotion and development of renewable energy sources. RES, just next to the energy consumption control and savings, as well as increased energy efficiency, are in fact one of the most important elements of the entire package of measures needed to reduce the emission of harmful gases, and thus of the fulfilment of the provisions of the Protocol and other international obligations in this respect<sup>10</sup>.

The Kyoto Protocol has been ratified by both the European Union, which took place on May 31, 2002, and Poland – in December 2002. It came into force after ratification by Russia, on 16 February 2005. It is worth mentioning that countries such as the United States, Australia, China and India refused to ratify it. This was definitely an element that blocked this document's effectiveness in the arena of international cooperation<sup>11</sup>. The solutions adopted

in the Protocol have become a driving force behind action in the Community arena, and the foundation of EU energy policy. New regulations in the so called climate and energy package are in fact some kind of result of the solutions contained just in the Kyoto Protocol. This will be discussed, later, however.

It is worth recalling that the Kyoto Protocol was supposed to remain in force until 2012. Unfortunately, negotiations aimed at agreeing a new agreement, which might constitute a kind of follow-up to the Kyoto provisions, ended in fiasco. As a result of the December 2012 talks, which were held in the Qatari capital of Doha, it was decided that the term of the Kyoto Protocol will be postponed until 2020<sup>12</sup>.

Yet another aspect of international cooperation should be indicated in the context of renewable energy. On 26 January 2009 in Bonn The International Renewable Energy Agency IRENA, was established. Poland is also a member. IRENA is the first international organization dedicated exclusively to renewable energy issues. It was established to promote comprehensive and sustainable use of energy from renewable sources<sup>13</sup>. IRENA's basic tasks include assistance to industrialized and developing countries in further technological development in the field of RES. Since the objectives contained in the IRENA statutes can be realized only in a soft way, its influence on the actions undertaken by its member states may seem somewhat weak. The scope of the Agency's business includes, in particular: monitoring, advising, dissemination of knowledge and technology, information and support in research. IRENA activities very often boil down to advisory or information.

As its environmental priorities the European Union has adopted climate and biodiversity protection, as well as sustainable socio-economic development. It should be emphasized that the EU environmental policy in this regard is not only a political slogan, but a superior and common social value. All activities of the Union are in fact aiming at implementation of this policy. It is closely related to energy, which is reflected in many EU regulations. Creation of a single market for electricity and gas, and low-carbon economy are recognised as the most important premise of EU energy policy because Europe needs solidarity, both in terms of energy sector and energy<sup>14</sup>. The RES share in electricity generation results in tangible benefits, in particular the reduction of greenhouse gas emissions in the EU energy sector, reduction of other pollutant emissions, as well as socio-economic effects of improved prospects for agricultural areas, and areas for various reasons isolated<sup>15</sup>. The necessary increase in the renewable energy share has been an EU priority for some time. One of the main reasons why the need is so accentuated is implementation of the sustainable development principle.

According to declarations of the Council for Renewable Energy,

<sup>9</sup> Ibid.  
<sup>10</sup> Cherka M. et. al. (edit.), *Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym [Energy and environmental protection in the investment projects development process]*, Warsaw 2010, p. 132.  
<sup>11</sup> Swora M., Muras Z. (edit.), op. cit., p. 141.  
<sup>12</sup> Olszewski M., *O energetyce przyjaznej środowisku prawie wszystko. Mały leksykon dla dziennikarzy [Almost everything about environmentally friendly energy. A small lexicon for journalists]*, Warsaw 2012, p. 55  
<sup>13</sup> Swora M., Muras Z. (edit.), op. cit., p. 162.  
<sup>14</sup> Łysek M., op. cit., p. 300.  
<sup>15</sup> Ibid.

the European Union is now the leader in the technologies of energy generation from RES. By signing the Treaty of Lisbon, energy and energy sector have become one of the pillars of the Union's common policy<sup>16</sup>. EU energy solidarity is manifested in the possibility of its Member States' mutual support in the field of primary energy sources. Member States can share their energy resources in the event of energy crisis. This is a safeguard against the risk of an energy crash. But such a situation does not relieve our state of the obligation to care for our energy independence from other countries. So we are even more obligated to take all necessary actions to accomplish such energy independence and maintain it. It is widely believed that energy derived from renewable sources largely guarantees such independence. RES, and much more broadly, environmental protection and strengthening energy security are of particular interest to both the EU and individual Member States. This interest has several dimensions; in particular, it has political, legal, and economic characteristics<sup>17</sup>. Member States have set themselves the goal of becoming the world leader in the transformation in environmental protection, and reduction of greenhouse gas emissions. It was not easy to achieve, because often these states were in opposition to each other. Due to this fact the Union has set for integrated action to increase the use of RES. For this purpose, in the framework of the Union operations many activities of a political and legal nature have been undertaken in support of these activities. As the existing legal order of the European Union is very important for Polish legislation, also the Union laws deserve a closer look. The clean energy issue is fairly widely regulated in the EU law, and significantly restrictive obligations that have been imposed on its Member States substantially influenced the legal situation of RES in Poland<sup>18</sup>. Poland as a Member State is obliged to approximate its current and future legislation to that effective in the Union. It must therefore take every action to harmonise its laws with the Community law. EU regulations in the area of renewable energy are relatively new<sup>19</sup>. As regards the treaty level, there are no uniform regulations pertaining to RES yet. Quite general provisions are also at the level of the secondary Community law. The most important EU regulations on the energy sector were issued in the second half of the 1990s. The first regulations on RES were adopted in September 2001. Because in that year the European Parliament and the Council adopted Directive 2001/77/EC on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market<sup>20</sup>. This Directive determined the share of electricity produced from renewable energy sources in the total electricity consumption in the EU by 2010. It was later superseded by Directive 2009/28/WE, which is referred to in detail below<sup>21</sup>. Despite the relatively short

effective period of the energy legislation, in the framework of the EU organisations' operations many programs were launched aiming at the development of a competitive energy market. This development was primarily to ensure security of energy supply, environmental protection, and promotion of renewable energy. The promotion of energy from renewable sources, and focusing international assistance to the RES energy sector has thus become one of the key areas of the EU's activities.

A very important step in the area of RES development was Madrid Declaration of 1994. Its aim was to achieve a 15% share of renewable energy in the total demand of the Union by 2010. The consequence of this declaration was a White Paper issued in December 1997 and entitled: "Energy for the future: Renewable sources of energy". Although the obligations set out in the White Paper were purely political and did not constitute legal obligations, still the statement therein included that renewable energy would significantly complement Europe's energy balance only if appropriate development mechanisms were implemented, gave rise to the EU's legislative actions in this field. As a non-binding act however, the White Paper included an obligation on Member States to increase the use of renewable energy sources, indicated how to use the technologies in the energy balance, as well as identified tools that a Member State might want to introduce in order to achieve the adopted goals.

Another important document, which highlighted the need for an increased share of RES in electricity generation, was the Green Paper: "A European Strategy for Sustainable, Competitive and Secure Energy". The Green Paper was adopted by the European Commission on 8 March 2006, and it provided the basis for a new energy policy<sup>22</sup>. It particularly drew attention to the diversity of energy forms, sustainable development, and innovation and technologies. The main purpose of the Green Paper was to initiate a discussion on energy security, which was recognised as the most important element of the European Union's political and economic independence. This document assumed that improving energy security will be possible when two main objectives are accomplished: 1) on the demand side – increased energy efficiency of the economy and 2) on the supply side – increased share of renewable energy in the energy balance of Member States<sup>23</sup>. In order to achieve these objectives many measures have been undertaken that were treated as priorities for the Union's activities in this regard. Besides a coherent external energy policy and setting up internal European markets, such measures include development of innovative energy technologies, and an integrated approach to climate changes. The provisions contained in the Green Paper were reflected in the so-called climate and energy package. The climate and energy

<sup>16</sup> Ibid., p. 301

<sup>17</sup> Swora M., Muras Z. (edit.), op. cit., p. 142.

<sup>18</sup> Augustyniak T., op. cit., p. 200.

<sup>19</sup> Zajdler R., Odnawialne źródła energii w regulacjach Unii Europejskiej [Renewable energy sources in European Union regulations], Infor No. 5, September – October 2002, [http://www.zajdler.eu/\\_files/6\\_1\\_PUE%205\\_2002.pdf](http://www.zajdler.eu/_files/6_1_PUE%205_2002.pdf).

<sup>20</sup> Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 lost its power on 1 January 2012, Official Journal of the European Union L 283, 27 October 2001, p 33

<sup>21</sup> Directive of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the promotion of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC, Official Journal of the European Union L 140 of 5.6.2009.

<sup>22</sup> Łysek M., op. cit., p. 300.

<sup>23</sup> Swora M., Muras Z. (edit.), op. cit., p. 142.

package was announced by the European Commission on 10 March 2007, and it envisaged, in addition to a reduction in greenhouse gas emissions and increased energy use efficiency, and increase of 20% in the share of renewables in final energy consumption. Its implementation was therefore supposed to reduce the adverse impact of conventional power generation on the environment. The package's provisions provide the Union with the grounds for RES promotion and development, as well as for achievement of the ambitious objectives related to maintenance of sustainable development. The assumptions included in the package gave an inducement to continue the EU's legislative efforts in the field of RES.

As previously emphasized, the EU document most important for the RES sector is Directive 2009/28/WE, mentioned earlier. Since the creation of the White Paper, Green Paper and the repealed 2001 Directive, several acts have been adopted that dealt with RES issues. Yet in the context of these acts it is the RES Directive which is seen as the most important piece of legislation in this area. Due to its utmost significance, not only for the EU legislation, but also for the Polish law, it requires a more detailed discussion of its provisions.

This document is the basis for all activities of the Union and its Member States with regard to RES. Its goal, as expressed in Article 1, is to establish a common framework for the promotion and generation of energy from RES. Each Member State shall calculate their individual target share of energy produced by them from RES. Such a goal must be consistent with the overall objective of "3x20"<sup>24</sup>. Pursuant to Article 4 of the Directive, each Member State is required to draw up a national action plan in the field of renewable energy. This plan defines the share of renewable energy in 2020. Moreover, it specifies the operational means and procedures to achieve its objectives. The Directive enables Member States' cross-border cooperation. EU countries can exchange energy within statistical transfers. Moreover, they can establish and implement joint projects in the field of RES. The Directive's provisions also offer the possibility of establishing cooperation with countries outside the European Union. However, there are some limitations of this opportunity. Because the electricity must be: 1) consumed in the community territory, 2) generated in a plant built after June 2009, and 3) generated without any other support. An important provision of the Directive is the obligation of Member States' guarantees of the origin of electricity from RES. It is as important, as the information contained in these guarantees must be standardized and recognized by the other countries of the Union. Another important issue addressed in the Directive is access to power grids, and their operation. Each Member State is required to create the transmission infrastructure necessary for the energy from renewable sources. To achieve this goal, transmission and distribution of the renewable energy by operators must be ensured, and priority access to the electricity so generated established.

As apparent from the foregoing, the provisions of the RES Directive aim to highlight the value of decentralized energy

generation. The energy market based on these assumptions brings about many benefits, in particular the use of local resources, and increased security of energy supply at the local level. The RES Directive is part of the whole package of EU legislation on energy and the environment, which aims to establish a common legal framework for defining the Community objectives in counteracting adverse climate changes. As part of this collective work, Member States are encouraged to increase their energy efficiency, produce and consume renewable energy, improve energy security and economic development in the renewable energy generation, and more broadly, across the energy sector. In all of this Europe – as already mentioned above – wants to set an example to others, not only its member countries, but also countries outside of its structures.

While the initial approach to RES was rather a support to increase the share of RES in total electricity production and to create a future framework for RES development, now this approach is recognized much more broadly. The Union goes towards improving energy security, strengthening technological development and innovation, and seeks to increase employment and regional development opportunities. It is most visible in the example of the above discussed RES Directive, which repealed the document previously applicable. The current regulations also underline that one of the main purposes of imposing the renewable energy generation thresholds on individual states is to guarantee the confidence of investment in RES, and to encourage continuous development of generation technologies. Research and development of RES based technologies are reflected in the RES Directive preamble. EU Member States are therefore obliged to shape their legislation in such a manner as to give the RES development priority over conventional power plants.

On the basis of the foregoing, it can be assumed that the EU's energy policy is now focused specifically on the transformation of its fossil fuels based energy sector towards RES utilisation. The reasons for this approach to the energy sector are many, and the most important include political, social, and environmental considerations. The Union's increasing involvement in this area results in more and more new legal regulations. The ongoing changes in the law evidence the continuing support to the RES development, both in the EU and Poland<sup>25</sup>. The same trend in favour of RES development is observed internationally. All legal institutions that arise in this regard, aim to support the development of investment in renewable energy. The regulations established within the framework of international activities inspire the EU and national legislation. This consistency of the solutions adopted at all levels allows for more efficient and more reliable implementation of RES capital expenditure projects because the appropriate "legal infrastructure" allows for an increase in investor confidence in the law and the state. Legislators should therefore take into account these factors at every level and at every stage of drafting the laws.

<sup>24</sup> The 3x20 objective assumes 20% share of energy from renewable sources in gross final energy consumption in the EU by 2020, greenhouse gas emissions reduction by 20% compared to 1990, and increase in energy efficiency by 20%.

<sup>25</sup> Krawiec F. (edit.), *Odnawialne źródła energii w świetle globalnego kryzysu energetycznego. Wybrane problemy [Renewable energy sources in light of the global energy crisis. Selected problems]*, Warsaw 2010, p. 93.

## REFERENCES

1. Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market, Official Journal of the European Union L 283 of 27 October 2001.
2. Directive of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the promotion of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC, Official Journal of the European Union L 140 of 5.6.2009.
3. The Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change of 11 December 1997, Journal of Laws of 2005 No. 203, Item. 1684.
4. United Nations Framework Convention on Climate Change of 9 May 1992. Journal of Laws of 1996, No. 53, Item 238.
5. Augustyniak T., Prawne uwarunkowania rozwoju źródeł energii odnawialnej [*Legal conditions for the development of renewable energy sources*] [in:] Ciechanowicz-McLean J., Bojar-Fijałkowski T., Prawo ochrony środowiska jako warunek prowadzenia działalności gospodarczej [*Environmental protection law as a condition of business activities*], Gdańsk 2009
6. Cherka M. et. al. (edit.), Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym [*Energy and environmental protection in the investment projects development process*], Warsaw 2010
7. Krawiec F. (edit.), Odnawialne źródła energii w świetle globalnego kryzysu energetycznego. Wybrane problemy [*Renewable energy sources in light of the global energy crisis. Selected problems*], Warsaw 2010.
8. Łucki Z., Misiak W., Energetyka a społeczeństwo. Aspekty socjologiczne [*Energy sector and society. Sociological aspects*], Warsaw 2011
9. Łysek M., Ocena ryzyka przyrodniczego przy realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii [*Natural risk assessment in implementation of renewable energy capital expenditure projects*] [in:] Górski M., Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza [*Environmental law and economic freedom*], Łódź – Poznań, Polska 2011
10. Swora M., Muras Z. (edit.), Prawo energetyczne, Komentarz [*Energy Law, Commentary*], Warsaw 2010
11. Olszewski M., O energetyce przyjaznej środowisku prawie wszystko. Mały leksykon dla dziennikarzy [*Almost everything about environmentally friendly energy. A small lexicon for journalists*], Warsaw 2012
12. Wiśniewski G., Potencjał inwestycyjny w energetyce odnawialnej do 2020 roku [*Investment potential in renewable energy by 2020*], [http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal\\_inwestycyjny\\_w\\_energetyce\\_odnawialnej\\_do.html?as=1](http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal_inwestycyjny_w_energetyce_odnawialnej_do.html?as=1)
13. Zajdler R., Odnawialne źródła energii w regulacjach Unii Europejskiej [*Renewable energy sources in European Union regulations*], Infor No. 5, September – October 2002, [http://www.zajdler.eu/\\_files/6\\_1\\_PUE%205\\_2002.pdf](http://www.zajdler.eu/_files/6_1_PUE%205_2002.pdf)

## Róża Miklaszewska

ENERGA Centrum Usług Wspólnych sp. z o.o.

e-mail: roza.m@onet.eu

Graduated from the Faculty of Law and Administration, University of Szczecin (2011). Studied law at Lapin Yliopisto (2010) in Finland under the LLP Erasmus programme. Also completed post-graduate studies in management and managerial skills at the University of Szczecin (2012). Since 2010 associated with ENERGA Group, first in ENERGA SA's Legal Office, and now as Senior Legal Specialist in the Department of Legal-Environmental Services at ENERGA Shared Services Centre Ltd. In her work she deals primarily with legal support to capital expenditure and acquisition projects implemented in ENERGA Group. Her professional and scientific interests refer to renewable energy sources in the regulatory environment, particularly in the context of wind energy and the legal aspects of investment in wind farms, both onshore and offshore.

This is a supporting translation of the original text published in this issue of "Acta Energetica" on pages 92–96. When referring to the article please refer to the original text.

PL

## Odnawialne źródła energii w międzynarodowych i unijnych regulacjach prawnych

### Autor

Róża Miklaszewska

### Słowa kluczowe

energetyka odnawialna, odnawialne źródła energii, prawo energetyczne, prawo międzynarodowe, prawo Unii Europejskiej

### Streszczenie

W artykule przedstawiono zagadnienia dotyczące międzynarodowych i unijnych regulacji prawnych w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE). W sposób kompleksowy omówiono najważniejsze akty prawne charakterystyczne dla obu płaszczyzn regulacyjnych. Przedstawiono też najistotniejsze cele i założenia, jakie realizowane są za pomocą tychże aktów. Rozwój OZE, na poziomie zarówno międzynarodowym, jak i wspólnotowym, został przedstawiony w kontekście działań podejmowanych w ramach polityki energetycznej na każdej ze wskazanych płaszczyzn. Opisując charakterystykę międzynarodowych i unijnych aktów prawnych, wskazano również na ich istotny wpływ na polskie prawodawstwo w zakresie energetyki odnawialnej.

W artykule w syntetyczny sposób ukazano charakterystykę regulacji prawnych w obszarze odnawialnych źródeł energii, zarówno na płaszczyźnie międzynarodowej, jak i unijnej. Energetyka bazująca na alternatywnych źródłach jest obecnie najszybciej rozwijającym się sektorem energetyki światowej<sup>1</sup>. Na całym świecie obserwowane jest zjawisko promowania na szeroką skalę energetyki odnawialnej. Dzieje się to głównie za pośrednictwem instrumentów polityki energetycznej<sup>2</sup>. Jak twierdzi wielu autorów, energetyka odnawialna ma obecnie idealne warunki rozwoju. Wpływ na to mają zarówno nowoczesne rozwiązania techniczne, coraz większa świadomość i pozytywne nastawienie społeczne oraz sprzyjająca polityka<sup>3</sup>. Ponieważ zarówno międzynarodowe, jak i europejskie zobowiązania stają się dla Polski pewnym motorem napędowym do rozwoju odnawialnych źródeł energii<sup>4</sup>, warto bliżej przyjrzeć się regulacjom prawnym na tych dwóch płaszczyznach.

Międzynarodowe regulacje to w głównej mierze umowy międzynarodowe, jakie wiąże Polskę. Jednym z najbardziej podstawowych aktów jest konwencja klimatyczna z 1992 roku<sup>5</sup>. Konwencja, jako dokument ramowy, zawiera postanowienia dotyczące redukcji emisji dwutlenku węgla do atmosfery<sup>6</sup>. Jak na owe czasy były to postanowienia bardzo wymagające, zwłaszcza w odniesieniu do Polski. Ponieważ konwencja zawiera w sobie ogólne postanowienia, ich uszczegółowienie znalazło się w dodatkowych porozumieniach zwanych protokołami. Najważniejszym – z punktu widzenia niniejszego artykułu – jest protokół z Kyoto<sup>7</sup>. Oba te dokumenty są najistotniejszymi aktami o randze międzynarodowej, które dotyczą

zagadnienia OZE. To one – w szczególności protokołów – w istotny sposób wpłynęły na rozwój i promocję OZE na arenie międzynarodowej. Z tego powodu to im poświęcono dalsze rozważania w ramach międzynarodowych regulacji. Ponadto należy podkreślić, że zarówno konwencja, jak i protokołów zostały potwierdzone i ratyfikowane przez Unię Europejską oraz Polskę<sup>8</sup>.

Podstawowym celem konwencji – jak i wszystkich dokumentów przyjętych przez strony, a związanych z tym aktem – jest ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na takim poziomie, aby zapobiec negatywnej ingerencji w klimat. Przyjęte w konwencji postanowienia w istotny sposób przyczyniły się do sformułowania zasad międzynarodowej walki ze zmianami klimatycznymi. W dokumencie tym określono przede wszystkim zasady odpowiedzialności, choć należy wskazać, że miały one charakter zróżnicowany. Ponadto zawarte w konwencji normy przyczyniły się do uświadomienia społeczności światowej, z jakimi problemami klimatycznymi należy się zmierzyć. Z uwagi na brak szczegółowych zobowiązań dla poszczególnych państw – w tym danych liczbowych – dotyczących redukcji emisji gazów, strony konwencji zdecydowały o negocjowaniu protokołu w sprawie środków emisji. Owocem tychże prac stał się protokół z Kyoto.

Protokół to prawnie wiążąca umowa międzynarodowa. Nakładał on na państwa wysoko rozwinięte obowiązek redukcji sześciu podstawowych gazów cieplarnianych w latach 2008–2012. Dokument ten wprowadził kilka mechanizmów redukcji emisji tychże gazów:

1. mechanizm wspólnej implementacji
2. mechanizm czystego rozwoju
3. mechanizm handlu emisjami
4. mechanizm aktywacji absorpcji CO<sub>2</sub> przez rośliny
5. mechanizm wspólnych działań<sup>9</sup>.

Należy wskazać, że mechanizmy wskazane w protokole wzajemnie się uzupełniają. Najważniejszym mechanizmem wśród wymienionych jest mechanizm handlu emisjami (ang. *Emission Trading*). Każdy kraj wymieniony w załączniku B do protokołu otrzymał dozwoloną wielkość emisji, wyrażoną w jednostkach (ang. *Assigned Amount Units*). Jeżeli wyemitował mniej szkodliwych gazów, niż było dozwolone, czyli wykorzystał mniej jednostek, mógł tym samym te jednostki odsprzedać temu państwu, które ten limit przekroczyło. Takie działanie pozwoliło na spełnienie przez państwa nałożonych obowiązków emisyjnych, a także na rynkowe wykorzystanie lepszej pozycji przez państwa, które wykorzystywały mniej jednostek, niż było to dozwolone.

Ponieważ protokół zawierający wiążące cele ilościowe, w sposób znaczący przyczynił się on do postępu w zakresie walki z niekorzystnymi zmianami klimatycznymi. Postanowienia tego dokumentu wprowadzały wiele środków w celu osiągnięcia zawartych w nim celów. Należy wskazać, że jednym z najistotniejszych środków wzmocnienia lub wprowadzenia krajowej polityki ograniczenia emisji jest promocja i rozwój źródeł energii odnawialnej. OZE, tuż obok kontroli zużycia energii, jej oszczędności, a także zwiększonej efektywności energetycznej, są bowiem jednym z bardziej istotnych elementów całego pakietu środków niezbędnych do redukcji emisji szkodliwych

1. Wiśniewski G., Potencjał inwestycyjny w energetyce odnawialnej do 2020 roku, [http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal\\_inwestycyjny\\_w\\_energetyce\\_odnawialnej\\_do.html?as=1](http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal_inwestycyjny_w_energetyce_odnawialnej_do.html?as=1).

2. Łucki Z., Misiak W., Energetyka a społeczeństwo. Aspekty socjologiczne, Warszawa 2011, s. 55.

3. Tamże.

4. Łysek M., Ocena ryzyka przyrodniczego przy realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii [w:] Górski M., Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza, Łódź – Poznań, Polska 2011, s. 301.

5. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu podpisana w Nowym Jorku 9 maja 1992 roku. Dz. U. z 1996 r. nr 53, poz. 238.

6. Augustyniak T., Prawne uwarunkowania rozwoju źródeł energii odnawialnej [w:] Ciechanowicz-McLean J., Bojar-Fijałkowski T., Prawo ochrony środowiska jako warunek prowadzenia działalności gospodarczej, Gdańsk 2009, s. 199.

7. Protokół z Kyoto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 11 grudnia 1997 roku, Dz. U. z 2005 r. nr 203, poz. 1684.

8. Swora M., Muras Z. (red.), Prawo energetyczne, Komentarz, Warszawa 2010, s. 141.

9. Tamże.

gazów, a tym samym spełnienia postanowień protokołu oraz innych międzynarodowych zobowiązań w tym zakresie<sup>10</sup>.

Protokół z Kyoto został ratyfikowany zarówno przez Unię Europejską, co miało miejsce 31 maja 2002, jak i przez Polskę – w grudniu 2002 roku. Wszedł on w życie po ratyfikowaniu przez Rosję, 16 lutego 2005 roku. Warto wspomnieć, że takie kraje jak Stany Zjednoczone, Australia, Chiny czy Indie odmówiły jego ratyfikacji. Stanowiło to niewątpliwie pewien element blokujący skuteczność tego dokumentu na arenie współpracy międzynarodowej<sup>11</sup>. Przyjęte w protokole rozwiązania stały się czynnikiem napędowym do działań na arenie wspólnotowej i podstawą unijnej polityki energetycznej. Nowe regulacje tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego są bowiem niejako wynikiem rozwiązań zawartych właśnie w protokole z Kyoto. O tym mowa jednak w dalszej kolejności.

Warto przypomnieć, że protokół z Kyoto miał obowiązywać do 2012 roku. Niestety, negocjacje mające na celu uzgodnienie nowego porozumienia, mogącego stanowić pewnego rodzaju kontynuację postanowień z Kyoto, zakończyły się fiaskiem. W wyniku przeprowadzonych w grudniu 2012 roku rozmów, które odbyły się w stolicy Kataru Ad-Dauha, zdecydowano że termin obowiązywania protokołu z Kyoto ulegnie przesunięciu do 2020 roku<sup>12</sup>.

Należy wskazać jeszcze jeden aspekt współpracy międzynarodowej w kontekście energetyki odnawialnej. 26 stycznia 2009 roku w Bonn powołano do życia Międzynarodową Agencję Energii Odnawialnej (ang. *International Renewable Energy Agency*, IRENA). Polska również jest jej członkiem. IRENA jest pierwszą organizacją międzynarodową, która dedykowana jest wyłącznie problematyce energetyki odnawialnej. Powołana została w celu promowania wszechstronnego i zrównoważonego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych<sup>13</sup>. Do podstawowych zadań IRENA należy wspomaganie państw uprzemysłowionych oraz rozwijających się w dalszym rozwoju technologicznym w zakresie OZE. Ponieważ cele zawarte w statucie IRENA mogą być realizowane jedynie w miękki sposób, można mówić o nieco słabym jej wpływie na działania podejmowane przez państwa członkowskie tej organizacji. Zakres działalności agencji to w szczególności: monitorowanie, doradzanie, upowszechnianie wiedzy i technologii, dostarczanie informacji i wspieranie badań. Działalność IRENA bardzo często sprowadza się do czynności mających charakter doradczy czy informacyjny.

Unia Europejska jako priorytet w dziedzinie środowiska postawiła sobie ochronę klimatu i różnorodności biologicznej, a także zrównoważony rozwój

społeczno-gospodarczy. Należy podkreślić, że unijna polityka środowiskowa w tym zakresie to nie tylko slogan polityczny, ale nadrzędna i ogólnospołeczna wartość. Wszelkie działania Unii mają bowiem na celu wykonanie tej polityki. Jest to ściśle związane z energetyką, co znajduje wyraz w wielu unijnych regulacjach. Jako najistotniejsze założenia polityki energetycznej Unii wskazuje się utworzenie jednolitego rynku energii elektrycznej i gazu oraz niskoemisyjną gospodarkę. Europa potrzebuje bowiem solidarności, zarówno w odniesieniu do energetyki, jak i energii<sup>14</sup>. Udział OZE w produkcji energii elektrycznej powoduje wymierne korzyści, w szczególności redukcję emisji gazów cieplarnianych w sektorze energetycznym Unii, zmniejszenie emisji pozostałych zanieczyszczeń, a także skutki społeczno-gospodarcze w postaci poprawy perspektyw dla obszarów rolniczych i z różnych względów izolowanych<sup>15</sup>. Konieczność wzrostu udziału energii z OZE jest od jakiegoś czasu priorytetem działań unijnych. Jednym z najważniejszych powodów, dla których akcentowana jest taka potrzeba, to realizacja zasady zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z deklaracjami Rady do spraw energii odnawialnej Unia Europejska jest obecnie liderem w dziedzinie technologii pozyskiwania energii z OZE. Energia i energetyka poprzez podpisanie traktatu lizbońskiego stały się jednym z filarów wspólnej polityki Unii<sup>16</sup>. Unijna solidarność energetyczna przejawia się m.in. w możliwości wzajemnego wspierania się państw w zakresie surowców energetycznych. Państwa członkowskie mogą dzielić się swoimi surowcami w przypadku kryzysu energetycznego. Jest to zabezpieczenie przed ewentualną katastrofą energetyczną. Taka sytuacja nie zwalnia jednak naszego państwa z dbałości o niezależnienie się energetyczne od innych krajów. Jesteśmy więc jeszcze bardziej zobligowani do podejmowania wszelkich koniecznych działań, aby taką niezależność energetyczną uzyskać i utrzymać. Uważa się powszechnie, że energia pozyskiwana z OZE taką niezależność w dużym stopniu gwarantuje. OZE, a znacznie szerszej rzecz ujmując, ochrona środowiska i wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego są przedmiotem szczególnego zainteresowania zarówno Unii Europejskiej, jak i poszczególnych państw członkowskich. Zainteresowanie to ma kilka wymiarów, w szczególności ma ono charakter polityczny, prawny i ekonomiczny<sup>17</sup>.

Kraje członkowskie postawiły sobie za cel zdobycie pozycji światowego lidera w przemianach w zakresie ochrony środowiska i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Nie było to łatwe do osiągnięcia, gdyż często

państwa te pozostawały w opozycji wobec siebie. Z uwagi na ten fakt Unia postawiła na zintegrowane działanie w celu zwiększenia wykorzystania OZE. W tym celu w ramach funkcjonowania Unii podjęto wiele działań o charakterze politycznym i prawnym, aby te działania wesprzeć.

Jako że obowiązujący porządek prawny Unii Europejskiej ma bardzo istotne znaczenie dla polskiego porządku, należy nieco uważniej przyrzeć się także unijnym aktom prawnym. Problematyka czystej energii jest w unijnym prawie uregulowana dość szeroko, a istotnie restrykcyjne zobowiązania, jakie nałożone zostały na państwa członkowskie, znacząco wpłynęły na sytuację prawną OZE w Polsce<sup>18</sup>. Polska jako państwo członkowskie jest obowiązana do zbliżania swojego obecnego, jak i przyszłego prawodawstwa do tego, jaki panuje w Unii. Dlatego musi podejmować wszelkie działania, aby prawo w niej obowiązujące było zgodne z prawem wspólnotowym. Regulacje unijne w obszarze energetyki odnawialnej są stosunkowo młode<sup>19</sup>. Jeśli chodzi o poziom traktatowy, to na tej płaszczyźnie nie ma obecnie jednolitych uregulowań w zakresie OZE. Dość ogólne postanowienia znajdują się także na poziomie wspólnotowego prawa wtórnego.

Najważniejsze unijne regulacje dotyczące energetyki ukazały się w drugiej połowie lat 90. ubiegłego wieku. Natomiast pierwsze regulacje dotyczące OZE przyjęto we wrześniu 2001 roku. W tym bowiem roku Parlament Europejski i Rada przyjęły Dyrektywę 2001/77/EC w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych<sup>20</sup>. Dyrektywa ta wyznaczała udział energii elektrycznej produkowanej z OZE w całkowitym zużyciu energii elektrycznej w Unii do 2010 roku. Później została zastąpiona przez Dyrektywę 2009/28/WE, o której w sposób szczegółowy mowa poniżej<sup>21</sup>. Mimo dość krótkiego czasu obowiązywania energetycznych aktów prawnych, w ramach funkcjonowania struktur europejskich powołano do życia wiele programów, których celem był rozwój konkurencyjnego rynku energetycznego. Rozwój ten miał przede wszystkim zapewniać bezpieczeństwo dostaw energii, ochronę środowiska naturalnego oraz promocję energetyki odnawialnej. Promocja energii z odnawialnych jej źródeł oraz skupienie międzynarodowej pomocy udzielanej w energetyce z OZE stały się więc jednym z kluczowych pól działania Unii.

Bardzo istotnym krokiem w obszarze rozwoju OZE była tzw. Deklaracja Madrycka z 1994 roku. Jej założeniem było uzyskanie do 2010 roku 15 proc. udziału energii z OZE w całkowitym zapotrzebowaniu Unii. Konsekwencją tej deklaracji była wydana

10. Cherka M. i in. (red.), *Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym*, Warszawa 2010, s. 132.

11. Swora M., Muras Z. (red.), op. cit., s. 141.

12. Olszewski M., *O energetyce przyjaznej środowisku prawie wszystko. Mały leksykon dla dziennikarzy*, Warszawa 2012, s. 55.

13. Swora M., Muras Z. (red.), op. cit., s. 162.

14. Łysek M., op. cit., s. 300.

15. Tamże.

16. Tamże, s. 301.

17. Swora M., Muras Z. (red.), op. cit., s. 142.

18. Augustyniak T., op. cit., s. 200.

19. Zajdler R., *Odnawialne źródła energii w regulacjach Unii Europejskiej*, Infor nr 5, wrzesień – październik 2002 r., [http://www.zajdler.eu/\\_files/6\\_1\\_PUE%205\\_2002.pdf](http://www.zajdler.eu/_files/6_1_PUE%205_2002.pdf).

20. Dyrektywa 2001/77/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 września 2001 roku utraciła swą moc 1 stycznia 2012 roku; *Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej* L 283 z 27.10.2001, s. 33.

21. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, *Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej* L 140 z 5.6.2009.

w grudniu 1997 roku Biała Księga zatytułowana: „Energia dla przyszłości: odnawialne źródła energii”. Choć obowiązki określone w Białej Księdze miały charakter jedynie polityczny i nie tworzyły zobowiązań prawnych, to zawarte w niej stwierdzenie, że odnawialne źródła energii dopiero wtedy istotnie uzupełnią bilans energetyczny Europy, jeśli zostaną wprowadzone odpowiednie mechanizmy rozwojowe, dały asumpt do prawnych działań unijnych w tym zakresie. Jako niewiążący akt Biała Księga obligowała jednak kraje do zwiększenia wykorzystywania OZE, wskazania sposobu wykorzystywania technologii w bilansie energetycznym, a także wskazania narzędzi, jakie dany kraj chce wprowadzić, aby założone cele osiągnąć.

Kolejnym istotnym dokumentem, w którym podkreślono potrzebę zwiększonego udziału OZE w produkcji energii elektrycznej, była Zielona Księga: „Europejska strategia na rzecz zrównowazonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii”. Księga ta została przyjęta przez Komisję Europejską 8 marca 2006 roku i stanowiła podstawę dla nowej polityki energetycznej<sup>22</sup>. W sposób szczególny zwrócono uwagę na zróżnicowanie form energii, zrównoważony rozwój, a także innowacyjność i technologie. Głównym celem księgi było zainicjowanie dyskusji na temat bezpieczeństwa energetycznego, które określono jako najważniejszy element niezależności polityczno-ekonomicznej Unii Europejskiej. W dokumencie tym przyjęto, że poprawa bezpieczeństwa energetycznego możliwa jest, gdy zrealizowane będą dwa podstawowe cele: 1) po stronie popytu – wzrost efektywności energetycznej gospodarki i 2) po stronie podaży – wzrost udziału energii z OZE w bilansie energetycznym państw członkowskich<sup>23</sup>. W celu realizacji owych założeń podjęto wiele działań, które potraktowano jako priorytety działalności Unii w tym zakresie. Poza spójną zewnętrzną polityką energetyczną i budową wewnętrznych rynków europejskich do działań tych należy zaliczyć także rozwój innowacyjnych technologii energetycznych oraz zintegrowane podejście do zmian klimatycznych.

Postanowienia zawarte w Zielonej Księdze znalazły przełożenie w tzw. pakiecie klimatyczno-energetycznym. Pakiet klimatyczno-energetyczny ogłoszony przez Komisję Europejską 10 marca 2007 roku zakładał m.in., oprócz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia efektywności wykorzystania energii, zwiększenie udziału OZE w zużyciu energii końcowej o 20%. Jego wdrożenie miało zatem ograniczyć niekorzystny wpływ energetyki konwencjonalnej na środowisko. Postanowienia pakietu dają Unii podstawy do promocji i rozwoju OZE, a także do osiągnięcia ambitnych celów związanych z zachowaniem zrównoważonego rozwoju. Założenia zawarte w pakiecie dały asumpt do kontynuowania działalności legislacyjnej Unii w obszarze OZE.

Jak już wcześniej podkreślano, najważniejszym dla sektora OZE dokumentem unijnym jest wspomniana wcześniej Dyrektywa

2009/28/WE. Od czasu powstania Białej Księgi, Zielonej Księgi oraz uchylonej dyrektywy z 2001 roku powstało kilka aktów, które zajmowały się problematyką OZE. Jednak na tle tych aktów to właśnie Dyrektywa OZE jawi się jako najistotniejszy akt prawny w tym obszarze. Z uwagi na jego ogromną istotność, nie tylko dla prawodawstwa unijnego, ale również polskiego, wymaga on bardziej szczegółowego omówienia jego postanowień.

Dokument ten stanowi podstawę do wszelkich działań Unii oraz państw członkowskich w zakresie OZE. Jego celem, wyrażonym w artykułach 1, jest ustanowienie wspólnych ram dla promowania i wytwarzania energii z OZE. Każde państwo członkowskie oblicza swój indywidualny cel udziału wytworzonej przez siebie energii z OZE. Jego cel musi być zgodny z ogólnym celem „3x20”<sup>24</sup>. Zgodnie z 4 artykułem dyrektywy każde państwo członkowskie jest zobowiązane do sporządzenia krajowego planu działania w zakresie energii z OZE. Plan ten określa udział energii z OZE na 2020 rok. Ponadto określa środki i procedury działania, aby zawarte w nim cele osiągnąć. Dyrektywa daje państwom członkowskim możliwość współpracy transgranicznej. Kraje Unii mogą wymieniać się energią w ramach transferów statystycznych. Ponadto mogą powoływać i realizować wspólne projekty z zakresu OZE. Postanowienia dyrektywy dają także możliwość nawiązywania współpracy z państwami spoza Unii Europejskiej. Istnieją jednak pewne ograniczenia tego uprawnienia. Energia elektryczna musi bowiem: 1) być zużywana na terytorium wspólnoty, 2) być wytwarzana w instalacji wybudowanej po czerwcu 2009 roku oraz 3) pozostawać bez jakiegokolwiek innego wsparcia. Ważnym postanowieniem dyrektywy jest obowiązek zagwarantowania przez państwo członkowskie pochodzenia energii elektrycznej z OZE. Jest to o tyle istotne, o ile informacje zawarte w tych gwarancjach muszą być znormalizowane i uznawane przez pozostałe kraje Unii. Istotną kwestią opisaną z dyrektywie jest również dostęp do sieci oraz ich działanie. Każde z państw jest bowiem zobowiązane do stworzenia niezbędnej dla energii z OZE infrastruktury przesyłowej. Żeby osiągnąć ten cel, należy zapewnić przesył przez operatorów i dystrybucję energii z OZE oraz ustanowić priorytetowy dostęp do tak wytwarzanej energii.

Jak wynika z powyższych rozważań, postanowienia Dyrektywy OZE mają na celu podkreślenie wartości zdecentralizowanego wytwarzania energii. Rynek energetyczny oparty na takich założeniach przynosi bowiem wiele korzyści, w szczególności wykorzystanie lokalnych źródeł czy zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii na płaszczyźnie lokalnej. Dyrektywa OZE jest elementem całego pakietu unijnych przepisów z zakresu energetyki i ochrony środowiska, który ma na celu ustanowienie wspólnych ram prawnych wyznaczających wspólnotowe cele przeciwdziałania niekorzystnym zmianom klimatycznym.

W ramach tych zbiorowych działań państwa członkowskie zachęcane są do zwiększenia wydajności energetycznej, wytwarzania i zużywania energii z OZE, poprawy bezpieczeństwa energetycznego oraz gospodarczego rozwoju w sektorze OZE, czy szerzej całej energetyki. W tym wszystkim Europa – o czym była już mowa wyżej – chce dać przykład innym, nie tylko swoim krajom członkowskim, ale też państwom spoza jej struktur.

O ile początkowo podejście do OZE miało raczej charakter wspierania zwiększenia udziału OZE w ogólnej produkcji energii elektrycznej oraz tworzenia przyszłych ram do rozwoju OZE, o tyle obecnie to podejście ujmowane jest znacznie szerzej. Unia idzie ku zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, wzmocnieniu rozwoju technologicznego i innowacyjności, jak również dąży do zwiększenia zatrudnienia i możliwości rozwoju regionalnego. W najbardziej widoczny sposób widać to na przykładzie omawianej wyżej Dyrektywy OZE, która uchyliła poprzednio obowiązujący w tym zakresie dokument. Obecnie obowiązujące regulacje podkreślają także, że jednym z głównych celów nałożenia na poszczególne państwa progów produkcji energii z OZE jest gwarancja pewności inwestowania w OZE oraz zachęcanie do nieustannego rozwijania technologii produkcji. Badanie i rozwój technologii opierających się na OZE znalazły swój wyraz w preambule Dyrektywy OZE. Kraje członkowskie Unii mają więc obowiązek tak kształtować swoje prawodawstwo, aby dawać pierwszeństwo w budowie OZE przed instalacjami wytwarzającymi energię ze źródeł konwencjonalnych.

Na podstawie powyższych rozważań można przyjąć, że unijna polityka energetyczna koncentruje się obecnie w sposób szczególny na przekształceniu energetyki opartej na paliwach kopalnych w kierunku stworzenia sektora wykorzystującego OZE. Przyczyn takiego podejścia do energetyki jest wiele, a do najważniejszych zaliczyć możemy względy polityczne, społeczne i środowiskowe. Wzrastające zaangażowanie Unii w tym zakresie skutkuje coraz to nowymi regulacjami prawnymi. Zachodzące zaś w prawie zmiany świadczą o kontynuowaniu wspierania rozwoju OZE, zarówno w UE, jak i w Polsce<sup>25</sup>. Taką samą tendencję prorozwojową dla OZE obserwuje się na arenie międzynarodowej. Wszystkie instytucje prawne, jakie powstają na tej płaszczyźnie, mają na celu wsparcie rozwoju inwestycji w zakresie energetyki odnawialnej. Pochodną regulacji, ustanawianych w ramach międzynarodowych działań, są przepisy unijne oraz krajowe. Taka spójność rozwiązań przyjętych na wszystkich płaszczyznach pozwala na skuteczniejsze i bardziej pewne realizowanie inwestycji w OZE. Odpowiednia „infrastruktura prawna” pozwala bowiem na wzrost zaufania inwestorów do prawa i do państwa. Tworzący prawo powinni więc mieć na uwadze te czynniki na każdej płaszczyźnie oraz na każdym etapie jego tworzenia.

22. Eyssek M., op. cit., s. 300.

23. Swora M., Muras Z. (red.), op. cit., s. 142.

24. Cel 3x20 zakłada 20-proc. udział energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto w Unii do 2020 roku, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do 1990 roku oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%.

25. Krawiec F. (red.), Odnawialne źródła energii w świetle globalnego kryzysu energetycznego. Wybrane problemy, Warszawa 2010, s. 93.



### Bibliografia

1. Dyrektywa 2001/77/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 września 2001 roku w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 283 z 27.10.2001.
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 140 z 5.6.2009.
3. Protokół z Kyoto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 11 grudnia 1997 roku, Dz. U. z 2005, nr 203, poz. 1684.
4. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 9 maja 1992 roku, Dz. U. z 1996, nr 53, poz. 238.
5. Augustyniak T., Prawne uwarunkowania rozwoju źródeł energii odnawialnej [w:] Ciechanowicz-McLean J., Bojar-Fijałkowski T., Prawo ochrony środowiska jako warunek prowadzenia działalności gospodarczej, Gdańsk 2009.
6. Cherka M. i in. (red.), Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym, Warszawa 2010.
7. Krawiec F. (red.), Odnawialne źródła energii w świetle globalnego kryzysu energetycznego. Wybrane problemy, Warszawa 2010.
8. Łucki Z., Misiak W., Energetyka a społeczeństwo. Aspekty socjologiczne, Warszawa 2011.
9. Łysek M., Ocena ryzyka przyrodniczego przy realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii [w:] Górski M., Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza, Łódź – Poznań, Polska 2011.
10. Swora M., Muras Z. (red.), Prawo energetyczne, Komentarz, Warszawa 2010.
11. Olszewski M., O energetyce przyjaznej środowisku prawie wszystko. Mały leksykon dla dziennikarzy, Warszawa 2012.
12. Wiśniewski G., Potencjał inwestycyjny w energetyce odnawialnej do 2020 roku, [http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal\\_inwestycyjny\\_w\\_energetyce\\_odnawialnej\\_do.html?as=1](http://wyborcza.pl/myodnawialni/1,117398,10404703,Potencjal_inwestycyjny_w_energetyce_odnawialnej_do.html?as=1).
13. Zajdler R., Odnawialne źródła energii w regulacjach Unii Europejskiej, *Infor* nr 5 wrzesień – październik 2002, [http://www.zajdler.eu/\\_files/6\\_1\\_PUE%205\\_2002.pdf](http://www.zajdler.eu/_files/6_1_PUE%205_2002.pdf).

### Róża Miklaszewska

mgr

ENERGA Centrum Usług Wspólnych sp. z o.o.

e-mail: roza.m@onet.eu

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego (2011). W ramach programu LLP Erasmus studiowała prawo na Lapin Yliopisto (2010) w Finlandii. Ukończyła także studia podyplomowe w dziedzinie zarządzania i kompetencji menedżerskich prowadzonych na Uniwersytecie Szczecińskim (2012). Od 2010 roku jest związana z Grupą Kapitałową ENERGA. Zaczynała w Biurze Prawnym ENERGA SA, a obecnie zajmuje stanowisko starszego specjalisty ds. prawnych w departamencie obsługi środowiskowo-prawnej w ENERGA Centrum Usług Wspólnych sp. z o.o. W swojej pracy zawodowej zajmuje się przede wszystkim wsparciem prawnym przy procesach inwestycyjnych i akwizycyjnych, realizowanych w ramach GK ENERGA. Jej zainteresowania zawodowe i naukowe dotyczą odnawialnych źródeł energii w regulacjach prawnych, zwłaszcza w kontekście energetyki wiatrowej oraz prawnych aspektów inwestycji w farmy wiatrowe, zarówno lądowe, jak i morskie.